

ΑΠΟΨΗ

Οι τέσσερις λόγοι
που πυροδότησαν την ένταση

Του ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ ΤΖΙΑΜΠΡΗ*

Τα πρόσφατα επεισόδια και οι βιαιοπραγίες με αφορμή τον ποδοσφαιρικό αγώνα Αλβανίας-Ελλάδας έχουν βαθύτατα αιτιατά και ποσοτικά κρούουν τον «κόλον» του κινδύνου για μελλοντικά προβλήματα. Πράγματι, είναι δύσκολο να αποδεχθούμε ότι ανεπιλόγητοι, κλιμάκια Αλβανίαί αποφόρουν να αναγγύουν ένα αθλητικό γεγονός σε εθνικό ζήτημα, δημιουργώντας μάλιστα και ένα ιδιότυπο όσο και επιπόλοιο πολιτικό κλίμα. Οι βασικοί λόγοι που εξηγούν σιμην την εξέλιξη είναι οι εξής:

1ος. Ως ένα βαθμό υπέρκαι ζήλια έναντι της Ελλάδος. Η χώρα μας είναι μέλος του σκληρού πυρήνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και του ΝΑΤΟ. Διαπραγμασμε με επιτυχία την κορυφαία ελλητική οικονομία του πλανήτη και κερδίσαμε το EURO 2004. Είμαστε το πλέον αναπτυγμένο κράτος στη Νοτιοανατολική Ευρώπη και δίνουμε εργασία και εκπαίδεια για ένα καλύτερο αύριο σε κλιμάκια Αλβανούς, που εν πολλοίς σκεπτούν το μέλλον τους με το δασμοτόμο της ελληνικής οικονομίας. Σε αντίθεση, η Αλβανία δίνει σκληρή μάχη για να ξεπεράσει την υπανάπτυξη, να απορροφήσει και αποποδοθήσει. Λογικό λοιπόν να υπάρχουν αισθήματα ζήλιας προς τη γειτονική Ελλάδα. Από μόνο του όμως αυτό το γεγονός δεν αρκεί για να εξηγήσει το ανθελληνικό μένος που εξεδύλωσε μερίδα του αλβανικού πληθυσμού.

2ος. Η κυβέρνηση του Φότις Μόνο εξέθεσε ξεδιάντροπα εθνικιστικό κλίμα. Προσέφερε κέρδημα πριν για τη νίκη που σε καμιά περίπτωση δεν θα άλλαζε τίποτα το δεδομένο της αλβανικής οικονομίας. Δημιούργησε την προσδοκία ότι μια νίκη σε έναν αγώνα θα κοδοινομούσε με κέρδη τα εθνικά της χώρας, στρονώντας βέβαια ότι οι πραγματικοί αγώνες και νίκες κερδίζονται στο δάσκαλο σίβλο της πολιτικής και της οικονομίας. Ο Μόνο προσπάθησε να εκμεταλλευτεί τον εθνικισμό και τον αθλητισμό, ώστε να ξεπεράσει τη θεσμική πολιτική θέση στην οποία έχει περιέλθει το κόμμα του, μετά την αποκώληση βουλευτών. Η στρατηγική που ο σόλος θέει είναι χωρίς καμία αμφιβολία αδιόρθωτη και επιζήμιος γρήγορα να στραφεί σε διορθωτικές κινήσεις.

3ος. Κατά τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας, ο αλβανικός πληθυσμός των δυτικών Βαλκανίων αναγκάστηκε να αντιμετωπίσει έναν ελληνικό λαό και η ελληνική εθνοκρατική πολιτική επηρεάζονταν τη Σερβία, σε βάρος κυρίως των Αλβανών του Κοσόβου, οι οποίοι καταπίεζονταν και καταστράφηκαν από το καθεστώς Μιλόσεβιτς. Με άλλα λόγια, οι Αλβανοί πιστεύουν ότι οι ζημιές που περιμεριστούν εθνοκρατικών σκοπών, η Ελλάδα είναι όργανο «κέρση» απέναντί τους. Στην πραγματικότητα, η Ελλάδα έχει υιοθετήσει πλέον μια θεοκρατική βελκανική πολιτική, στηρίζει τη (μακροπρόθενη) ένταση όλων των κρατών της ευρωπαϊκντικής δομής και έμπρακτα υποβοηθά προκλήσεις οικονομικής ανάπτυξης και κινή κορυφαίου, ανεξάρτητα από το αν αυτές λαμβάνουν χώρα π.χ. στη Σερβία, την ΑΓΩ ή την Αλβανία. Υπό αυτήν την έννοια, η Ελλάδα θα πρέπει να αποτελεί «φυσικό» σύμμαχο της Αλβανίας, αφού υπάρχει το ίδιο ιστορικό στόμαχο. Ώσον αφορά στην ελληνική αντίθεση στη δημιουργία μιας «Μεγάλης Αλβανίας», η θέση αυτή διαφωλύνεται το σκεπτικό της περιόλης, προφύλασσα τον αλβανικό λαό από περιπέτειες με εβέρνο έλθειση, και συνάσεται σπύλιτα με το σύνολο της διεθνούς κοινότητας.

4ος. Ελλάδα και Αλβανία είναι χώρες γεγονικά, με η μία «ήγνωστη» προς την άλλη. Καταστασιακά αναφέρεται ότι το πρώτο σημαντικό βιβλίο για τη σύγχρονη ελληνική ιστορία μεταφράστηκε στην αλβανική γλώσσα εφέτος. Είναι κρίμα να υπάρχει κατακείμενη μεγάλη άγνοια για την ιστορία, τον πολιτισμό και τα ήθη δύο λαών και δύο κρατών, όταν η ιστορία και η γεωγραφία τους έχει καταδικάσει να είναι σσαί γείτονες.

Τα επεισόδια στην Ελλάδα είναι εξίσου κατακρίτα, αν και πρέπει να τονιστεί ότι η συμμετοχή σε αυτά ορισμός ένα ανεπιλόγητο τμήμα του ελληνικού λαού. Εδώ θα πρέπει να αναλογιστούμε ότι από την αρχαιότητα και στο σύνολο της μακρόχρονης ιστορίας τους, οι Έλληνες υπήρξαν λαός που κερδίσαν μετακινήσεις. Αυτό άλλωστε μάς τη δεκαετία του 1990 και έφικε, παρά κό τον λάθη και παραλείψεις, σταθήκαμε στο όριο των περιστάσεων, αναδύοντας την οικονομία, τα σχολεία και την κοινωνία μας σε εκατοντάδες κλιμάκια μετακινήτων, οι περισσότεροι των οποίων ήταν Αλβανοί. Βιοσμηγίες και φιλοσοφικές απόψεις εναντίον τους είναι πανταλάς ανεπίδεκτες και καθέτων διεθνώς στην Ελλάδα.

Παραμένει πάντως ένα πρόβλημα με την Αλβανία, που βασίζεται κυρίως στην ελλιπή ενημέρωση, την άγνοια και την παρανόηση. Η Ελλάδα, ως χώρα του κέρση και με αποστολή για τη θέση της στον κόσμο, θα μπορούσε να αναλάβει πρωτοβουλίες για να ξεπεράσει αυτό το πρόβλημα. Τους μάλιστα πρέπει να θεωρηθεί θέση, σε υψηλό διπλωματικό επίπεδο, με στόχο την προβλεψιμότητα και ενημέρωση για τις ελληνικές θέσεις, κρατοβουλίες και προσφορά στα Βαλκάνια.

*Ο Αριστοτέλης Τζιαμπής είναι άκτορος διεθνών Σχέσεων στο Παιδαγωγικό Παιδείας.